

Seat No. : _____

XD-125

T.Y.B.Sc.

March-2013

Botany : Paper-X

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) ઉત્તરો સ્વચ્છ નામ નિર્દેશનયુક્ત આકૃતિ સહિત આપો.
(૨) દરેક પ્રશ્નોની જમણી બાજુના આંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નનો પેટાપ્રશ્ન (ક) ફરજિયાત છે જેના (૨) ગુણ છે.
(૪) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. અનુક્રમણ એટલે શું ? અનુક્રમણની વિવિધ કાર્યપદ્ધતિઓ સવિસ્તાર વર્ણવો. ૧૨

અથવા

- વર્ણવો : (અ) જૈવ વૈવિધ્યના ઉચ્ચિત સ્થાનો ૬
(બ) વનસ્પતિ દર્શકો (ઇન્ડિકેટર) ૬
(ક) રેડ ડેટા બુક એટલે શું ? ૨

૨. વર્ણવો : (અ) લાકડાને તૈયાર કરવાની પદ્ધતિઓ ૬
(બ) ભારતમાં કાગળ ઉદ્યોગ ૬
(ક) કાગળ બનાવવામાં વપરાતી વનસ્પતિઓના નામો જણાવો. ૨

અથવા

- વર્ણવો : (અ) ગુજરાતના વનસ્પતિ સમૂહો ૬
(બ) વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓની સાપેક્ષમાં સજીવોની લાક્ષણિકતાઓ ૬
(ક) આરક્ષિત જૈવાવરણ એટલે શું ? ૨

૩. વર્ણવો : (અ) બગીચાના ઓજારો અને તેના ઉપયોગો ૬
(બ) ઉદ્યાન લાક્ષણિકતા : વાડ અને કિનારીઓ (Edges & Hedges) ૬
(ક) દાબ પદ્ધતિના પ્રકારો જણાવો. ૨

અથવા

- વર્ણવો : (અ) નર્સરી વ્યવસ્થાપન ૬
 (બ) ગ્રાફ્ટીંગ પદ્ધતિ ૬
 (ક) ઉદ્યાન અભિકલ્પનાનાં સિદ્ધાંતોના ફક્ત નામ આપો. ૨

૪. મકાઈ અને રબ્બરના વાવેતરની પદ્ધતિઓ, આબોહવા અને ઉપયોગોનો સામાન્ય અહેવાલ આપો. ૧૨

અથવા

- વર્ણવો : (અ) મરચાનું વૈજ્ઞાનિક નામ, કુળ, ઉપયોગી ભાગો, રાસાયણિક ઘટકો તથા તેના ઉપયોગો જણાવો. ૬
 (બ) સામાન્ય અહેવાલ : રંગક - કેસુડો અને ગળી ૬
 (ક) ફક્ત વૈજ્ઞાનિક નામ અને ઉપયોગી ભાગો જણાવો : લીલી ચા ૨

૫. લોકવનસ્પતિશાસ્ત્ર એટલે શું ? લોકવનસ્પતિશાસ્ત્રના અભ્યાસની પદ્ધતિઓ સવિસ્તાર વર્ણવો. ૧૨

અથવા

- નીચેની વનસ્પતિઓનું લોકવનસ્પતિશાસ્ત્રીય મહત્ત્વ વર્ણવો. (કોઈપણ બે) ૧૨
 એસ્પેરેગસ રેસીમોસસ, કેલોટ્રોપીસ પ્રોસેરા, વાઈટેક્ષ નગુન્ડો
 (ક) લોકવનસ્પતિશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ ભારતમાં ધાર્મિક મહત્ત્વ ધરાવતી વનસ્પતિઓના નામ આપો. ૨

Seat No. : _____

XD-125

T.Y.B.Sc.

March-2013

Botany : Paper-X

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Illustrate answer with neat and labelled diagrams.
(2) Figures to the right indicate marks of the questions.
(3) In each sub question (c) is compulsory and has 2 marks.
(4) **All** questions carry equal marks.

1. What is Plant succession ? Explain mechanism of Succession. **12**

OR

- Describe : (a) Hot spots of Plant biodiversity. **6**
(b) Plant indicators **6**
(c) What is Red data book ? **2**

2. Describe : (a) Seasoning of Wood **6**
(b) Paper industries in India **6**
(c) Give the names of plants used for manufacturing Paper. **2**

OR

- Describe : (a) Vegetation of Gujarat **6**
(b) Characters of living objects – Plants Vs Animals. **6**
(c) What is biosphere reserves ? **2**

3. Describe : (a) Garden instruments & it's utilities **6**
(b) Garden features : Edges & Hedges **6**
(c) Give the types of Layering methods **2**

OR

- Describe : (a) Nursery management **6**
(b) Grafting method of Plant propagation **6**
(c) Give the names of principles of Garden design. **2**

4. Give general account on methods of cultivation, climate and uses of Maize and Rubber. **12**

OR

- Describe : (a) Give botanical name, family, useful part, Chemical constituents and uses of Chilies. **6**
- (b) General account of Butea & Indigofera as a dyes. **6**
- (c) Give only botanical name and useful part of Lemon grass. **2**

5. What is ethnobotany ? Describe methods of Ehnobotanical research. **12**

OR

- Describe ethnobotanical aspects of the following plants. (any **two**) **12**
- Asparagus recemosus*, *Calotropis procera* and *Vitex nagundo*
- (c) Give names of ethnobotanical plants which have religious belief. **2**
